

Μετοχές

Επιρρηματική μετοχή

μετοχή ενεστώτα ενεργητικής φωνής:

γράφ-οντας (ακούγ-οντας, κλαίγ-οντας), μιλ-ώντας

- δηλώνει το **σύγχρονο** με το ρήμα της πρότασης: Έφυγε τρέχοντας

- λειτουργία:

τρόπος: Έφυγε κλαίγοντας.

αιτία: Μην ξέροντας τι να πει έφυγε.

χρόνος: Γυρίζοντας σπίτι την συνάντησε.

(προ)ϋπόθεση: Δουλεύοντας σκληρά θα τα καταφέρεις.

κ.ά.

Επιθετικές μετοχές

- κλίνονται και λειτουργούν (συνήθως) όπως τα επίθετα

A. μετοχή ενεστώτα παθητικής φωνής:

-άμενος, -άμενη, -άμενο, π.χ. τρεμάμενος, τρεμάμενη, τρεμάμενο

-όμενος, -όμενη, -όμενο, π.χ. εργαζόμενος, υποσχόμενος

-ώμενος, -ώμενη, -ώμενο (κυρίως από την αρχαία ελληνική) π.χ.

τιμώμενος, τιμώμενη, τιμώμενο

-ούμενος, ούμενη, -ούμενο, π.χ. ασχολούμενος, φορολογούμενος

Λειτουργία:

επίθετο:

εργαζόμενος λαός

ουσιαστικό:

ένα το κρατούμενο, το περιεχόμενο του βιβλίου

επιρρηματική λ.:

Έφυγε υποσχόμενος ότι ... (μετοχή ενεστώτα > δηλώνει το σύγχρονο με το ρήμα της πρότασης)

Η μετοχή αυτή δεν είναι τόσο συχνή.

B. Η μετοχή **παρακείμενου παθητικής φ.** - μένος, -μένη, -μένο:

ντυμένος, προετοιμασμένος, μπλεγμένος, κρυμμένος, παντρεμένος, αφηρημένος, ξεχασμένος, συγχωρεμένος, καλεσμένος, τραβηγμένος, πετα(γ)μένος, βγαλμένος, πεθαμένος, φοβισμένος....

Οι επιθετικές μετοχές ως όροι της πρότασης:

- **επιθετικός προσδιορισμός:** εργαζόμενος λαός, κρυμμένος θησαυρός
- **κατηγορηματικός προσδιορισμός:** Έφυγε με το κεφάλι σκυμμένο.
- **κατηγορούμενο:** Ο Κώστας είναι ευχαριστημένος.

Σε ειδικές περιστάσεις λόγου χρησιμοποιούνται και **μετοχές της αρχαίας ελληνικής** και χρησιμοποιούνται κυρίως ως **επίθετα**. Τέτοιες μετοχές είναι:

- με κατάληξη **-ων, -ούσα, -ον**, π.χ. υπογράφων, υπογράφουσα, υπογράφον, παρών, παρούσα, παρόν, απών, ελπίζων, επείγων, μέλλων ...
- με κατάληξη **-ών, -ούσα, -ούν**, π.χ. δηλών, δηλούσα, δηλούν, αιτών κ.ά.
- με κατάληξη **-ων, -ώσα, -ων**, π.χ. δρων, δρώσα, δρων (τα δρώντα), επιζών
- με κατάληξη **-ας, -άσα, -αν**, π.χ. λήξας, λήξασα, λήξαν, αμαρτήσας, παθήσας κ.ά.
- με κατάληξη **-είς, -είσα, -έν**, π.χ. γεννηθείς, γεννηθείσα, γεννηθέν, υποσχεθείς κ.ά.